

are becoming common and very ambiguous today. Art is considered as a dynamic system that is exposed to the external environment: digital-technologies and consumer society. It justifies the idea that modern glamorous «works» are endowed with a certain auraticity, which partly explains their great popularity in modern society.

Key words: glamor, visual art, artistic creation, work of art, aesthetic ideal, image, aura, everyday life.

UDC 7.067:316.728

ARTISTIC AND AESTHETIC DIMENSION OF GLAMOR

Bezuga Ruslana – Ph.D in Arts, associate professor,
the Department of Graphic Design,
National Academy of Culture and Arts Leadership, Kyiv

The purpose of this work is to consider the glamor and glam image in relation with the criteria of artistry and through the prism of the theory of simulacra of the culture of postmodernism.

The research methodology is a combination of an interdisciplinary principle that made it possible to consider glamor in the context of the aesthetic ideal and as the main strategy of the culture and art of the 21st century.

Results. The main difference between the artistic image of the glamorous.

It is proved that «glossiness» appears as a new characteristic and a new attribute of the aesthetic in the field of visual art and visual images, and modern glamorous «works» are endowed with a certain auraticity, which partly explains their great popularity in modern society.

Novelty. The definition of the concept of «glamorous fetish beauty» is given. The essence of the glamor aura is revealed, as «spaces» where the interpenetration of material and spiritual, individual and social is realized and simultaneously represented. The reason for the dominance of glamorous images in the modern socio-cultural space.

Practical significance. The results of the study can be the basis for a deeper study of the problem of the influence of visual and visual images on the formation of the value bases of modern culture and art. They can be used in such areas of scientific knowledge as art history, cultural studies, theory and history of culture, sociology, history.

Key words: glamor, visual art, artistic creation, work of art, aesthetic ideal, image, aura, everyday life.

Надійшла до редакції 15.11.2018 р.

УДК 7.012-044.7

ЧАС У СТРУКТУРІ ВІЗУАЛЬНО-ГРАФІЧНОЇ СИСТЕМИ НАВЧАЛЬНОГО ПРОСТОРУ

Скляренко Наталія Владиславівна – кандидат мистецтвознавства, доцент,
Луцький національний технічний університет, м. Луцьк
doi.org/10.35619/ucpmk.vi28.88
nata_skliarenko@ukr.net

Розкрито роль параметру часу у формуванні структури візуально-графічної системи навчального простору в контексті системного підходу. Проаналізовано особливості часових характеристик концептуального, художньо-композиційного, системного структурних рівнів візуально-графічної системи. Системоутворююча роль часу полягає у підвищенні динаміки системи за рахунок зміни організації середовища, його геометризації та зміни сприйняття. За допомогою параметру часу можна проектувати динамічний навчальний простір, що відповідає природним часовим періодам із використанням графічних засобів. Такий підхід дозволить вирішувати проблеми ефективності використання, сприйняття та проектування візуально-графічної системи у взаємодії з цілісним навчальним простором та людиною в ньому.

Ключові слова: час, візуально-графічна система, навчальний простір, системний підхід, динаміка.

Постановка проблеми. Важливість часу у життєдіяльності людства є незаперечною. Інтенсивність змін у суспільстві, свідомості та способі життя людей призводить до всезагального переоцінювання часу і необхідності переосмислення його візуальних концепцій. Часові трансформації не залишають осторонь і сферу освіти. Неперервний розвиток та формування особистості учнів і студентів забезпечують навчальні заклади, що являють собою динамічний соціокультурний простір. Він потребує можливостей постійного перетворення, швидкої адаптації до оновлення людського ресурсу, усвідомленої динамічної реакції на перебіг навчального процесу. Таким вимогам відповідають засоби візуальної комунікації навчального простору. Взаємодія безлічі графічних елементів з інтер'єром, архітектурно-ландшафтним середовищем та людиною є найбільш помітною впродовж періоду існування кожного навчального закладу.

Час влітається в структуру графічної системи, визначає її характер та забезпечує цілісність сприйняття навчального простору. Сучасні дизайнери з різних причин не враховують параметр часу у проектуванні об'єктів, акцентуючи увагу лише на художньо-композиційних аспектах графічних

зображень або на ілюзіях руху. Час в образотворенні візуально-графічної системи стає системоутворюючим параметром, роль якого з позицій системного підходу є домінуючою.

Проблема гармонійного існування графічних систем у навчальному просторі невіддільна від проблем синхронізації з часовими циклами природних процесів. Нагальна потреба формування динамічного навчального простору, який є адекватним об'єктивному часовому проміжку, підкреслює актуальність обраної теми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Феномен часу, як одна з неочевидних властивостей матеріального світу, постійно знаходиться в центрі уваги філософії [1; 4], психології, педагогіки [3], фізики, синергетики [2] та ін. наук, проте в дизайні йому приділяють незначну увагу. Інтерпретація цього феномену використовується у композиції і пов'язана з трансформацією форми та рухом об'єктів (А. Ріпес [9]), поняттям «рух у дизайні» (І. Кузнецова [5]). Динамічні характеристики візуально-графічної мови розкриваються у дослідженнях П. Родькіна [6] та Є. Сучкової [7], присвячених окремим питанням проектування динамічної айдентики. Проте на сьогодні відсутнє комплексне дослідження, присвячене ролі часового фактора у проектуванні графічних систем навчального простору.

Метою дослідження є визначення особливостей параметру часу у структурі візуально-графічної системи середовища навчальних закладів.

Об'єктом дослідження є навчальний простір освітніх закладів. *Предметом дослідження* є роль часового фактора у проектуванні художньо-графічних систем в інтер'єрах освітніх закладів різних рівнів акредитації.

Виклад матеріалу дослідження. Візуально-графічну систему соціокультурного простору навчального закладу можна розглядати в часовому зрізі. Вона являє послідовність дій, що реалізуються всередині навчального простору. Час виступає параметром, пов'язаним із сприйняттям протяжності об'єктів середовища, насиченістю території інформацією та подіями в контексті локальних і глобальних перетворень. Із залученням цього параметру до проектування візуально-графічна система набуває якостей руху за рахунок її періодичної трансформації.

Кожне середовище породжує свої часові потоки, що потребують узгодження з природним плином часу. Час у навчальному середовищі розподілений нерівномірно, кожна функціональна зона має різну характеристику часових потоків, що взаємодіють між собою. Організація процесів навчання та перебування учнів і студентів у часовому зрізі відбувається на основі поєднання культурної й проектної концепції і базується на міждисциплінарному підході [4; 163]. У структурі візуально-графічної системи навчального простору параметр часу знаходить утілення на концептуальному (аспекти образотворення), художньо-композиційному (питання формотворення) та системному (особливості творення контексту, людський фактор у навчальному просторі) рівнях.

Час на концептуальному рівні пов'язаний з характеристиками змісту графічного повідомлення, що породжує організація навчального простору. Графічна система перетворюється у графічну просторово-часову систему з різними часовими потоками. Структура графічної системи містить у собі властивість пропускати крізь себе часові потоки, що вимагає відповідних змістових та формальних перетворень. Серед усіх зразків навчального простору вирізняється актові зала приватної єврейської школи Gray Academy (Манітоба, Канада). Її образне рішення формується впродовж років, оскільки випускники школи залишають відбиток долоні на його стінах, постійно змінюючи конфігурацію зображення.

На рівні образотворення час розглядається як схема, що впорядковує і формує простір. Форма виникає в русі, безперервно розвиваючись і видозмінюючись, демонструючи при цьому закономірність процесів формоутворення [2; 111]. *Зміна форми* художньо-графічного зображення відбувається з часом. Він використовується в якості основи для подальшого розвитку системи. Суміщення графічної форми і природного часового періоду дозволяє створити динамічне зображення, що проявляє зміни в річному інтервалі. Час змінює простір, і зміна фіксує цю відмінність у часовому зрізі [1; 77]. У такий спосіб час піддається геометризації.

Час у структурі художньо-композиційного рівня забезпечує *зміну функції* графічної системи. Завдяки введенню часового параметру система в сучасних умовах стає гнучкою і набуває динамічних властивостей залежно від ситуації. Часовий фактор дозволяє сформувати динамічну концепцію руху / зупинки часу у контексті розвитку навчального простору. Інтерпретація часу пов'язана з емоційно-психологічним відчуттям руху людиною і проявляється у вигляді інфографіки та навігаційних схем. Час, таким чином, моделюється за допомогою геометричних ліній, що стають символом одночасно і часу, і простору.

На цьому рівні відбувається представлення часу в якості навігаційної лінії, що характеризує тривалість як властивість часу, яку можна виміряти, порівнявши з відстанню. Наприклад, в основі

проекту мовної школи «Антрамуб» у Києві лежать барвисті навігаційні лінії, що ведуть до класів відповідного кольору [8]. Час слугує своєрідним тлом для поступового пізнання навчального середовища. Саме з цією метою і на цьому рівні відбувається візуалізація часу в якості часової осі або лінії. Встановлення взаємозв'язків у представленні навігаційної інформації пішло від логічних, причинно-наслідкових принципів, проте зараз змістилося в емоційну, інтуїтивну сторону. Так, маркування на підлозі для маневрування та функціональних вправ (школа Хейдінгтон, Оксфорд, Великобританія) структурує навчальний простір у заданому образному напрямі. Час в навігаційній системі є вимірюваним, але за допомогою періодичних процесів іншої природи – ходіння, стрибання, бігу, пов'язаних із навчально-відпочинковою діяльністю. Він, таким чином, виражається через просторові графічні елементи, що мають протяжність (час в цьому випадку ідентичний простору).

Стан навчального простору, властивості його окремої частини визначаються локальною інформаційною насиченістю (кількістю і якістю інформаційних повідомлень). Зміни ходу часу (у суб'єктивному сприйнятті спостерігача, і одночасно об'єктивно – через зміни швидкості протікання процесів, які здаються зазвичай постійними) спостерігаємо поблизу інформаційно насичених частин навчального простору, якими є постійно оновлювані ділянки навчального простору для малювання.

Зміна функції графічного зображення пов'язана і з можливістю створення постійно оновлюваних площин простору (за рахунок нових графічних зображень). У цьому випадку, час сприймається як абстракція становлення, безперестанне зняття відмінності [1; 78]. Поверхні, на яких можна малювати, створюють зони для малювання крейдою чи маркером. Завдяки сучасним матеріалам – грифельній плівці та фарбі – можливе створення дизайну інтер'єру у навчальних закладах без використання предметного обладнання для різних категорій дітей. За допомогою даних матеріалів можна змінювати простір завдяки періодичному нанесенню графічних зображень, що слугують не лише як навчальна необхідність, й як декоративне оздоблення.

У даному випадку відбувається формалізація часових проміжків, що можуть бути співставлені з тривалістю уроку чи перерви. Суть – це моделювання властивостей часу на основі семантики навчальних проміжків.

Час у проектуванні навчального простору на системному рівні виступає фактором *зміни його сприйняття*. Формування у навчальному просторі динамічних графічних комплексів (генеруюча айдентика (Generative Identity) дозволяє виявити специфічні системотворчі властивості часу і простору, характерні тільки для соціуму. В основі концепції динамічних систем закладний параметр часу, який можна відслідкувати за допомогою періодичних процесів (візуально-графічні системи дослідницьких та навчальних інститутів MIT Media Lab, Design Academy Eindhoven і OCAD University). Час у проектуванні динамічної айдентики навчального закладу розглядаємо як фундаментальну характеристику людської культури, естетичні концепції якої постійно змінюються на рівні форми, функції і змісту. Перехід до використання візуальної (генеруючої) айдентики в навчальних закладах тільки набуває розвитку. Постійна зміна та можливість адаптації до будь-якого середовища зробили знакові елементи сучасної айдентики придатними до подальшого розвитку.

Образи з динамічними властивостями змінюються з часом. Навчальний простір генерує нові образи, зробивши його багатовимірним, варіативним і таким, що постійно трансформується. Введення часового фактору є невід'ємною складовою системного підходу до проектування навчального простору: він узгоджує безліч елементів, створює гнучкий зв'язок між ними, об'єднує їх в одне ціле. Питання збереження функціональності при зміні візуально-пластичної мови є важливим для проектування динамічної системи візуальних комунікацій навчального простору.

Важливою проблемою на цьому рівні виступає зіткнення біологічного часу (людина, природи) і технічного часу (початок і завершення занять, тривалість перебування в класних приміщеннях та в навчальному закладі в цілому). У навчальному просторі ці два види часу стикаються і переплітаються. Біологічний час – це особистий ритм викладачів і студентів. Технічний час формує графік роботи навчального закладу, необхідний для організації та впорядкування життєдіяльності (тривалість занять і перерв, позаурочний час та ін.). Домінування технічного ритму над біологічним створює проблему відірваності від природного ритму, що викликає перевтому, пригніченість. Біологічний час варіативний, біологічні ритми залежать від заміни доби, сезонів. У контексті системного підходу ці природні ритми повинні стати частиною навчального простору. Синхронізація технічного і біологічного часу у межах навчального простору призведе до гармонізації життєдіяльності та навчання зокрема.

Відбуваються зміни, що вимагають переосмислення традиційних смислових і візуально-пластичних конструкцій, що стосуються відкритості графічних зображень у новому навчальному просторі. Ознаки, що підтверджують системність середовища, визначаються наявністю безлічі

елементів, існування гнучкого зв'язку між ними, об'єднаність усіх елементів в єдиному цілісному облаштуванні предметно-просторового середовища. Простір і час перетворюються в цілісність, оскільки кожен із них є частиною єдиної суті – життєвого процесу. З позицій дизайну такий підхід вимагає перегляду концепції формування навчального простору як цілісної системи.

Параметр часу відіграє важливу роль у сприйнятті будь-якого простору, не лише навчального призначення, коли він стає частиною дизайн-системи. Яскравим прикладом є облаштування музею «Будинок людства» (Humanity House) в Гаазі. Щоб сконцентрувати увагу відвідувачів, у цьому музеї введено особливе правило – в нього пускають по одній людині в хвилину. При вході видають сумку для власних речей, потім фотографують і реєструють відвідувача. Часовий проміжок стає організуючою частиною музейного простору, відтворюючи ситуацію, через яку повинен пройти реальний біженець [7; 29]. Здатність системи зазнавати зміни концентрується на доміантній ланці системи – людській особистості. Фактор часу лежить в основі системного підходу, що охоплює увесь комплекс методів і засобів для створення гармонійного навчального простору та дозволяє їх проаналізувати в розвитку.

Висновки. Час стає невід'ємним елементом візуально-графічної системи навчального простору. Він втілюється на рівні образотворення (час як схема організації дизайн-системи навчального середовища); на художньо-композиційному рівні (час як геометрична модель простору) та на системному рівні (час як системоутворюючий фактор, що змінює сприйняття). Часовий фактор забезпечує системну зміну візуально-графічних рішень навчального простору, що є важливим для підвищення рівня зацікавленості навчанням, можливості розширення функціональності та реорганізації простору.

Час розглядається як одна із складових проектної культури, якій притаманна властивість генерувати та реалізувати неординарні наукові та проектні рішення. Сьогодні напрями візуалізації часу використовуються в якості творчого інструменту усвідомлення та осмислення категорії часу й буття як суттєвої частини загальнонаціональної культури суспільства.

Перспективи подальших досліджень. У подальшому дослідженні планується розкрити особливості впливу природних ритмів на проектування внутрішнього та зовнішнього середовища навчального простору.

Список использованной литературы

1. Гурьянов А. С. Диалектика времени и пространства: феноменологические недоразумения. *Ученые записки Казанского гос. ун-та*. Т. 152, кн. 1. Гуманитарные науки, 2010. С. 74–81.
2. Дмитриева Л. М., Балюта П. А. Исследование дизайна в контексте общих закономерностей синергетики. *Омский научный вестник*. 2014. № 1 (125). С. 110–112.
3. Зима В. Н. Метафизика времени. *Наука и школа*. 2012. № 6. С. 115–119. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/metafizika-vremeni> (дата обращения: 31.10.2018).
4. Камзина Н. Е. Философский аспект специфики дизайна. *Известия АлтГУ*. 2012. № 2–1. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/filosofskiy-aspekt-spetsifiki-dizayna> (дата обращения: 31.10.2018).
5. Кузнецова И. О., Сирак В. В. До питання про визначення терміну «рух в дизайні». *Актуальные научные исследования. Теория, практика* : сб. науч. докл. Познань, 2015. Ч. 1. С. 57–61.
6. Родькин П. Е. Типология визуально-графического языка и визуально-графического стиля в территориальном брендинге. Декоративное искусство и предметно-пространственная среда. *Вестник МГХПА*. 2016. С. 286–305.
7. Сучкова Е. Динамическая айдентика дизайн-агентства Lava. *Рекламные идеи*. 2011. № 3. С. 22–33.
8. Colorful lines, inspired by the London Underground, will lead you to classrooms at this language school URL: <http://www.contemporist.com/colorful-lines-lead-you-to-classrooms/> (дата обращения: 31.10.2018).
9. Pipes A. Foundations of art and design. London: Laurence King Publishing, 2008. 272 p.

References

1. Hurianov A. S. Dialektyka vremeni i prostranstva: fenomenolohycheskye nedorazumeniya. *Uchenye zapiski Kazanskoho hosudarstvennogo universyteta*. Tom 152, kn. 1. Humanytarne nauki, 2010. S. 74–81.
2. Dmitrieva L. M., Baliuta P. A. Issledovanie dizaina v kontekste obshchyykh zakonornostey sinerhetyky. *Omskiy nauchnyi vestnik*. 2014. № 1 (125). S. 110–112.
3. Zyma V. N. Metafizika vremeni. *Nauka i shkola*. 2012. № 6. S. 115–119. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/metafizika-vremeni> (data obrashcheniia: 31.10.2018).
4. Kamzina N. E. Filosofskiy aspekt spetsifiki dizaina. *Izvestiia AltHU*. 2012. № 2–1. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/filosofskiy-aspekt-spetsifiki-dizayna> (data obrashcheniia: 31.10.2018).
5. Kuznetsova I. O., Sirak V. V. Do pytannia pro vyznachennia terminu «rukh v dyzaini». *Aktualnye nauchnye issledovaniia. Teoriia, praktika* : sb. nauchn. dokl. Poznan, 2015. Ch. 1. S. 57–61.
6. Rodkin P. E. Tipolohiia vizualno-hraficheskoho yazyka i vizualno-hraficheskoho stilia v terrytorialnom brendinhe. *Dekoratyvnoe iskusstvo i predmetno-prostranstvennaia sreda. Vestnik MHKhPA*. 2016. S. 286–305.

7. Suchkova E. Dinamicheskaia aidentika dizain-ahentstva Lava. *Reklamnye Idei*. 2011. № 3. S. 22–33.
8. Colorful lines, inspired by the London Underground, will lead you to classrooms at this language school URL: <http://www.contemporist.com/colorful-lines-lead-you-to-classrooms/> (data obrashcheniia: 31.10.2018).
9. Pipes A. Foundations of art and design. London: Laurence King Publishing, 2008. 272 p.

ВРЕМЯ В СТРУКТУРЕ ВИЗУАЛЬНО-ГРАФИЧЕСКОЙ СИСТЕМЫ УЧЕБНОГО ПРОСТРАНСТВА

Скляренко Наталья Владиславовна – кандидат искусствоведения, доцент,
Луцкий национальный технический университет,
г. Луцк

Выявлена роль параметра времени в формировании структуры визуально-графической системы учебного пространства в контексте системного подхода. Проанализированы особенности часовых характеристик концептуального, художественно-композиционного, системного структурных уровней визуально-графической системы. Системоформирующая роль времени заключается в повышении динамики системы за счет изменения организации среды, ее геометризации и изменения восприятия. С помощью параметра времени есть возможность проектировать динамическое учебное пространство, которое отвечает естественным часовым периодам с использованием графических средств. Такой подход позволит разрешать проблемы эффективности использования, восприятия и проектирования визуально-графической системы во взаимодействии с целостным учебным пространством и человеком в нем.

Ключевые слова: время, визуально-графическая система, учебное пространство, системный подход.

TIME IS IN STRUCTURE OF VISUAL GRAPHIC SYSTEM OF EDUCATIONAL SPACE

Skliarenko Nataliia – Candidate in Art Sciences, History and Theory of Arts,
Associate Professor, Lutsk National Technical University,
Lutsk

The article describes the role of the time parameter in the formation of the structure of the visual-graphical system of study space in the context of the system approach. Peculiarities of time characteristics of conceptual, artistic-compositional, systemic, structural levels of the visual-graphic system are analyzed. System-forming role of time is to increase the dynamics of the system by changing the organization of the environment, its geometrization, and change of perception. With the time parameter, it is possible to design a dynamic learning space that corresponds to natural time periods using graphical means. This approach will solve the problems of the effective use, perception and design of the visual graphical system in conjunction with the integral learning space and the human in it.

Key words: time, visual graphic system, educational space, system approach, dynamics.

UDC 7.012-044.7

TIME IS IN STRUCTURE OF VISUAL GRAPHIC SYSTEM OF EDUCATIONAL SPACE

Skliarenko Nataliia – Candidate in Art Sciences, History and Theory of Arts,
Associate Professor, Lutsk National Technical University,
Lutsk

In the article a role is exposed to the time parameter in forming in structure of visual graphic system of educational space in the context of system approach. Heaved up the problem of harmonious existence of the graphic systems in educational space, necessity of their synchronization with the temporal cycles of natural processes.

Research methodology. Research is built on combination of cultural and project conceptions. It is based on interdisciplinary and system approaches. In the structure of the visual graphic system of educational space an action to the time parameter is analysed on conceptual, artistic-composition and system levels.

Results. It is well-proven that time is the inalienable element of the visual graphic system of educational space. It is incarnated at the image creation level as a organization chart of the design-system of educational environment. Time at artistic-composition level is examined as a geometrical model of space. At system level it is intertwined in the graphic system structure, its character determines and changes perception of educational space at maintenance of its integrity. A temporal factor provides the system change of graphic decisions in educational space.

Novelty. In-process time as system creator parameter is first considered in design of educational space's visual communication. The time parameter implementation to the design-system provides rapid adaptation to updating of human resource, forms the realized dynamic reaction on motion of educational process.

The practical significance. There is possibility to design dynamic educational space for help to the parameter of time. It answers natural time periods with using the graphic facilities. This approach will allow the performance problems, the perception and design of the visual graphic system in co-operating with integral educational space and human in it.

Key words: time, visual graphic system, educational space, system approach, dynamics.

Надійшла до редакції 28.10.2018 р.